

Toekomstvisie De Nooterhof **Ambitie en strategie 2025 - 2030**

Ambitie

De Nooterhof wil het Zwolse stedelijk centrum voor natuur- en duurzaamheidseducatie zijn in een ecologisch beheerd park voor alle Zwollenaren en bezoekers uit de regio. Waarom? Omdat kennis over en ervaring met natuur, milieu en duurzaamheid (vanaf jongs af aan) de basis vormen voor de liefde voor natuur en bijpassend gedrag. Dit maakt natuur- en duurzaamheidseducatie hét middel om te komen tot een duurzame samenleving, wat zeer urgent is en steeds urgenter wordt. Bovendien zijn kinderen die met natuur opgroeien gezonder en ontwikkelen zij zich motorisch, creatief en sociaal sterker. Ook volwassenen genieten van natuur: het geeft je rust en is goed voor je gezondheid.

Positie in Zwolle

In Zwolle zijn veel organisaties actief op het gebied van natuur, milieu en duurzaamheid. De Nooterhof is daar een van. Vanuit haar geschiedenis, kennis, expertise en de plek die De Nooterhof heeft in een van de groenblauwe vingers van de stad, wil zij de spil zijn die natuur- en duurzaamheidseducatie in Zwolle coördineert, verbindt en aanjaagt (deze functie ligt nu bij de gemeente (zie Zwolle gaat voor groene (blauw)vingers, 2021)). Het is de plek van veel organisaties die zich inzetten voor natuur en milieu, zoals de Milieuraad Zwolle, IVN Zwolle (Instituut voor natuureducatie), KNNV afdeling Zwolle (vereniging voor veldbiologie), Zwolle Groenstad, VWS Thales (vereniging voor Weer- en Sterrenkunde), Zwolse afdeling van de LVGA. Deze organisaties leveren een belangrijke bijdrage aan het plan en het programma van de Nooterhof. Ook zou de Nooterhof de plek willen zijn, waar alles samenkomt; de Nooterhof geeft bezoekers een overzicht van wat er allemaal in Zwolle te doen is op het gebied van natuur- en duurzaamheidseducatie, zoals via haar website. De Nooterhof onderscheidt zich van andere organisaties (zoals de wijkboerderijen) door de omvang van het ecologisch beheerd park en omdat de dagelijkse activiteiten, de cursussen, lezingen, vergaderingen, evenementen en waar mogelijk ook het recreatief bezoek, zo veel mogelijk in het teken staan van de hoofddoelstelling: Natuur- en duurzaamheidseducatie (NDE).

De Gemeente Zwolle en andere organisaties, zoals de wijkboerderijen die zich naast hun andere activiteiten ook met natuur- en duurzaamheidseducatie bezighouden zijn belangrijke samenwerkingspartners.

De Gemeente Zwolle is de belangrijkste subsidiegever: De Nooterhof werkt met haar partners aan het realiseren van de doelen van de Gemeente Zwolle op het gebied van natuur- en duurzaamheidseducatie (NDE).

Groene vinger in de hoofdgroenstructuur van Zwolle

De Nooterhof ligt ruimtelijk gezien in een groene "vinger" van de gemeente Zwolle en is onderdeel van de hoofdgroenstructuur. Het park bevat belangrijke natuurwaarden (pg.56-58 Natuurwaardenkaart) en wordt ecologisch beheerd. Herstel, behoud en versterking van de natuurwaarden is noodzakelijk en onderdeel van het beheer- en onderhoudsplan.

Het park biedt de mogelijkheid voor groene educatie in verscheidenheid, aan hoveniers in opleiding, jongeren die willen leren zeisen en schoolkinderen die de insecten in het park bestuderen.

Bewustwording van het belang en kennis over natuur, milieu, duurzaamheid, klimaat is de belangrijkste bestaansreden van de Stichting Nooterhof op de Nooterhof. Maar het park biedt meer, er is plek voor avontuurlijk en natuurlijk spelen, zoals ook in het voorgestelde recreatiebeleid van de Gemeente Zwolle staat aangegeven als doelstelling. Ook dit hoort bij het van jongs af aan in

Stichting Nooterhof • Goertjesweg 3 • 8013 PA Zwolle • contact@nooterhof.nl • www.nooterhof.nl
KvK: 84839422 • IBAN: NL24 RABO 0377 7562 29 • Fiscaal nummer (BTW vrijgesteld): 863403785

Nooterhof is een stedelijk centrum voor duurzaamheid en natuur- en milieueducatie en ecologisch beheerd park

aanraking komen met natuur en milieu en draagt dus bij aan de ambitie. De waterspeelplaats en het kindernooterhofje voor de allerkleinsten, het vlonder-en blotevoeten- pad voor een oudere leeftijdsgroep zijn hier voorbeelden van. Renovatie dan wel vervanging van het bestaande vlonderpad en de waterspeelplaats is komende jaren noodzakelijk en vraagt om een investering. Als dit gedaan is wil de stichting onderzoeken of de mogelijkheden voor avontuurlijk spelen verder uitgebreid kunnen worden.

De uitgangspunten

Bij De Nooterhof staat de natuur voorop, maar niet op zichzelf. Iedereen is welkom om hiervan te genieten en te ervaren hoe leuk en bijzonder natuur is. Voor deelnemers aan de georganiseerde educatieve activiteiten spreekt dat meestal vanzelf, voor bezoekers die het park recreatief gebruiken steeds vaker niet. Het is zoeken naar een juiste balans tussen behoud natuurwaarden, avontuurlijk spelen, educatie, recreatie en sociale ontmoeting. Voor de medewerkers en vrijwilligers is het daardoor soms lastig om de natuur in het park te beschermen. Het is een opgave, waar uitdrukkelijk in programmering en personeelsbezetting rekening mee gehouden moet worden. Zonder regels, het maken van afspraken en toezicht met uitleg van de regels, gaat dat niet. Voor het recreatief gebruik van het park worden daarom regels vastgesteld en kenbaar gemaakt op de website en op een bord bij de ingang. Denk bijvoorbeeld aan het meenemen van eigen afval, loslopende honden, plukken van bloemen en planten, geen harde muziek of licht enzovoort. Door uit te leggen wat de achtergrond van de regels is dragen we bij aan bewustzijn.

Bij De Nooterhof is iedereen welkom, ook bedrijven voor een bijeenkomst of particulieren die iets willen vieren. Het uitgangspunt is dat de activiteit ten minste kostendekkend georganiseerd moet kunnen worden voor De Nooterhof en dat natuur- en duurzaamheidseducatie onderdeel is van het programma.

Strategie

Om de ambitie te verwezenlijken richt De Nooterhof zich op een brede doelgroep met aanbod op de thema's natuur en biodiversiteit, klimaat, energie en circulaire economie. Op deze manier is er sprake van een breed NDE-aanbod dat aansluit bij verschillende beleidsdoelen van de gemeente Zwolle.

Daarnaast organiseren we een diverse hoeveelheid activiteiten vanuit een doorlopend jaarprogramma voor verschillende doelgroepen: lezingen, cursussen, rondleidingen, exposities, lesmateriaal. Elke week, het hele jaar door, zijn er activiteiten die gedurende het hele jaar door de Stichting en het Nooterhof Netwerk georganiseerd worden. Hierbij sluiten we daar waar kan aan op landelijke of Zwolse programma's zoals Bijenteldag, Bodemdierjesdag of de Klimaatdag.

Eigen activiteiten organiseren we zelf, ook versterken we de activiteiten georganiseerd door het Nooterhof Netwerk. Bij alle activiteiten is het uitgangspunt dat we kostendekkend werken. Werkzaamheden worden uitgevoerd door werknemers in dienst (de coördinator, parkbeheerder, educatief medewerker en gastvrouw eetbaar groen, totaal 2,5 fte) van de stichting en ondersteunt door vrijwilligers. Om de ambitie waar te kunnen maken is versterking van het vaste team en de vrijwilligers nodig.

Samenwerking met Onderwijs en andere partners

Samenwerking met het onderwijs, zowel basisonderwijs als voortgezet onderwijs, zorgt ervoor dat De Nooterhof aansluit bij de behoefte van onderwijsinstellingen. De professionele medewerkers van De Nooterhof en de vrijwilligers uit de organisaties die deel uitmaken van het Nooterhof Netwerk spelen hier een belangrijke rol in, zij zoeken de samenwerking actief op.

De Nooterhof heeft in de afgelopen jaren een netwerk opgebouwd met alle vormen van onderwijs. De onderwijsinstelling komt met een vraag waar het educatief aanbod vervolgens op aansluit (maatwerk). Soms gaat het om avontuurlijk buiten spelen met kleuters en puzzels maken over bijen en vlinders een andere keer is een thematische aanpak met meerdere bijeenkomsten passend. Het materiaal voor deze educatieve activiteiten wordt door De Nooterhof zelf ontwikkeld, waarbij gebruik gemaakt wordt van het aanwezige materiaal van de natuurorganisaties (netwerk) en Natuur en Milieu Overijssel (NMO). Passend aanbod vraagt om creatieve organisatorisch sterke professionals die voldoende tijd hebben om vraag en aanbod bij elkaar te brengen.

Basisonderwijs

NDE is één van veel belangrijke thema's in het onderwijs, maar niet, zoals cultuur en techniek, verplicht. Hierdoor past NDE niet altijd goed in het drukke schema van docenten en wordt er vaak ad hoc invulling aan gegeven. De Nooterhof wil uitgroeien tot de vanzelfsprekende plek voor scholen om invulling te geven aan NDE. Dat kan op de plek van de Nooterhof, maar ook in de wijk of op school. Wij sluiten met ons aanbod zoveel mogelijk aan bij de kerndoelen van scholen en werken vanuit actuele thema's.

Voortgezet onderwijs

Klimaat/natuur/milieubewustzijn van jongeren vergroten we via het voortgezet onderwijs. Projectgewijs werken we samen met opleidingen waarmee we een langdurige relatie op willen bouwen. Bijvoorbeeld door koppeling van activiteit met stageplaatsen. Uitvoering doen we in samenwerking met OOO, Thorbecke, Deltion, Zone College.

MBO en HBO

Ook in het Middelbaar Beroeps Onderwijs en Hoger Beroeps Onderwijs neemt natuur- en duurzaamheidseducatie een steeds grotere plek in. Scholen komen geregeld op bezoek voor lessen of voor activiteiten die het bewustzijn van natuur, milieu en duurzaamheid vergroten. Samenwerking doen we met o.a. Hogeschool Windesheim, Hogeschool VIAA en Landstede.

Naast samenwerking met het onderwijs is ook samenwerking nodig met partners zoals het Nooterhof Netwerk, de gemeente, wijkboerderijen, bedrijven die zich richten op natuur- en milieu bijvoorbeeld middels de circulaire economie, wijkinitiatieven zoals De Groene Loper en organisaties zoals Landschap Overijssel, Stadkamer en NMO.

Een bezoek aan De Nooterhof (doelgroepen en activiteiten)

Voor alle Zwollenaren en alle leeftijden

De Nooterhof is er voor iedereen en daar richten we ons dus ook op bij het opbouwen van ons relatienetwerk en de programmering. Workshops en lezingen organiseren we voor verschillende leeftijds- en interesse groepen, zoals: cursussen biologisch moes-tuinieren, eetbare bloemen, geneeskracht van kruiden en inheemse planten. Maar ook over thema's als het weer, klimaat, vergroening en wateroverlast zijn er lezingen en interactieve bijeenkomsten. De organisatie vindt plaats samen met en door aangesloten organisaties, ook betreft De Nooterhof vrijwilligers met specifieke kennis. De educatieve activiteiten en het programma golft mee met de seizoenen. Binnen en buiten activiteiten wisselen elkaar af.

De Nooterhof is een open huis voor iedere organisatie die wil ervaren wat De Nooterhof is en waarom het belangrijk is om met natuur, milieu, klimaat, energie bezig te zijn. Het meenemen en laten ervaren gebeurt door eigen medewerkers aangevuld met vrijwilligers of deskundige zzp-ers, als daar het budget voor is.

We organiseren rondleidingen door het park en laten zien wat ecologisch hovenieren, biologisch moestuinieren, eetbaar groen, biodiversiteit, de zonnewijzer en de Keltische bomencirkel inhoudt.

Niet alleen de jeugd, ook andere leeftijdsgroepen worden betrokken in en bij de programmering. Bijvoorbeeld ouders die geen tijd hebben maar wel uurtje willen komen luisteren als ze ook gebruik kunnen maken van eenvoudige maaltijd uit de moestuin.

Er is een toenemende groep eenzame mensen, waaronder veel ouderen, die op vaste dag koffie kunnen komen drinken en elkaar ontmoeten, een wandeling in het park kunnen maken en soms onder begeleiding een bijdrage kunnen leveren aan het werk in park en moestuin (samenwerking met Wijz).

Peuters/kleuters

Voor kleine kinderen is spelend leren belangrijk. We ontwikkelen aanbod voor hen en werken daarbij samen met de georganiseerde kinderopvang als met verzorgers. 'Natuurlijk spelen' met respect voor de omgeving, kindernooterhofje, speeltoestellen en natuurlijk de waterspeelplaats zijn de basis van het aanbod.

Jonge kinderen

Naast onze samenwerking met het basisonderwijs zijn er activiteiten op woensdagmiddagen en in de weekenden met open inschrijving voor verschillende leeftijdsgroepen vanuit het idee van spelend leren. De uitvoering doen we samen met onze vrijwilligers.

De directe omgeving

We versterken de relatie met de directe omgeving door samen activiteiten te ontwikkelen. We zijn daarbij met name gericht op Assendorp en de Wipstrik, maar ook op de kinderboerderij Weezenlanden, Enexis en Landstede.

Vrijwilligers

De hele semi publieke sector doet een omvangrijk beroep op inzet van vrijwilligers. Ook De Nooterhof kan niet zonder de inzet van vrijwilligers: in het Earthship, de tuinen, het park en bij de begeleiding van activiteiten. De 'grijze golf' vrijwilligers is door verlenging van de pensioengerechtigde leeftijd en andere levensstijl kleiner geworden. Het niet gebonden willen zijn aan vaste afspraken in de vrije tijd is onderdeel van onze cultuur geworden.

Dat vraagt om andere benadering van het vrijwilligerswerk, kortere periodes en mogelijk andere leeftijdsgroepen. Er moet een nieuwe verbinding gezocht en gevonden worden. De begeleiding van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt wordt voortgezet, vanuit zowel het belang voor vooral het werk in het park als ook om een bijdrage te leveren aan het welzijn van deze mensen. Het vraagt van de professionele medewerkers zorg en aandacht en soms bijscholing (ook voor vrijwilligers zelf).

Park en gebouwen

De Nooterhof bestaat uit een park en een aantal gebouwen: het Earthship en tijdelijke bijgebouwen. Het Earthship is een gastvrije plek waar broodjes, soep en taart klaarstaan, zo veel mogelijk gemaakt met producten uit de eigen moes/kruidentuin, bessenstruiken, vruchtbomen maar ook met wilde kruiden uit het park en de omgeving. Ook dat levert educatieve mogelijkheden op. Af en toe wordt er een workshop of soms een kookcursus gegeven. Daarvoor is tijd en aandacht nodig.

De tijdelijke bijgebouwen dienen als huisvestingen voor de leden van het Nooterhof Netwerk waar zij lezingen, cursussen, workshops en vergaderingen organiseren. Daarnaast hebben de Milieuraad en Stichting Nooterhof er een klein kantoor voor hun medewerkers en vrijwilligers. De tijdelijke

Nooterhof • Goertjesweg 3 • 8013 PA Zwolle • 038 - 123 456 78 • contact@nooterhof.nl • www.nooterhof.nl

KvK: 84839422 • IBAN: NL24 RABO 0377 7562 29 • Fiscaal nummer (BTW vrijgesteld): 863403785

Nooterhof is een ecologisch beheerd park en stedelijk centrum voor duurzaamheid en natuur- en milieueducatie.

bijgebouwen mogen maximaal 10 jaar (2 x 5 jaar) blijven staan. De eerste termijn voor tijdelijke huisvesting loopt af in 2027.

Het park vraagt om continue onderhoud, dit houdt de coördinator dagelijks bezig en vraagt veel tijd. Zowel de waterspeelplaats, als de gebouwen zijn aan vervanging toe. De tijdelijke units zullen vervangen moeten worden, het Earthship is aan vervanging toe. Nieuwbouw is noodzakelijk.

Nieuwbouw

Samen met de gemeente werken we aan een plan voor toekomstbestendige huisvesting op korte termijn. De Nooterhof heeft behoefte aan:

- Een vaste expositieruimte en tentoonstellingen over natuur- en milieu in de vorm van een bezoekerscentrum;
- Een plek waar schoolklassen ontvangen kunnen worden voor natuur- en milieueducatieve activiteiten;
- Een vaste kantoor- en vergaderruimte voor medewerkers van de Nooterhof;
- Een vaste kantoor- en vergaderruimte voor Milieuraad Zwolle;
- Een vaste vergaderruimte en activiteitenruimte voor KNNV, IVN, Thales, Geologische vereniging en mogelijke andere groene partners;
- Een lezingenzaal.

De ambitie is dat er vanaf 2027 een nieuw ecologisch innovatief gebouw staat op de plek van het Earthship. Het gebouw zelf zal een voorbeeld zijn voor natuurinclusief bouwen (bijlage1, groen/recreatiebeleidsplan Gemeente Zwolle) en daardoor als voorbeeld kunnen werken. Met de wereld rond bouwen en wonen zullen over het natuurinclusief bouwen informatiebijeenkomsten gehouden worden als onderdeel van de brede invulling van het begrip educatie. In dat nieuwe gebouw zullen ook tentoonstellingen plaatsvinden over actuele thema's.

Communicatie

Het is van belang dat de Nooterhof bekend is bij alle Zwollenaren en dat de Nooterhof zichtbaar is als vanzelfsprekend hart van natuur- en milieueducatie. We brengen de website op orde (alle activiteiten zichtbaar, ook van het Nooterhof Netwerk en andere partners), gebruiken sociale media en sturen persberichten over onze activiteiten naar lokale en regionale media inclusief alle weekkranten. Om dit verder te verbeteren is 0,2 FTE extra nodig.

Financiën

Stichting De Nooterhof kan bestaan dankzij een, langjarige, gemeentelijke subsidie. Andere inkomsten komen uit semi-commerciële horeca, betaalde activiteiten en vrijwillige bijdragen. We willen meer inzetten op sponsoring door het bedrijfsleven. Hiervoor is extra capaciteit nodig die er op dit moment niet is. De activiteiten gericht op scholen en inwoners van Zwolle willen we laagdrempelig aanbieden, hiervoor vragen we geen of een kleine bijdrage.

Met partijen uit het Natuur Netwerk maken we jaarlijks afspraken over medegebruik van ruimte en voorzieningen. Dit doen we op basis van omvang van het gebruik en kostendekking (koffie/thee, schoonmaak). De exploitatie is gericht op een sober en doelmatig gebruik van de middelen ten behoeve van het werkplan. Bekostiging van de toekomstbestendige huisvesting is onderdeel van de planvorming in gesprek met de gemeente.

Uitdagingen

De stichting zal met de beperkte middelen die ze nu heeft niet alle plannen de eerstkomende jaren kunnen uitvoeren. Beperking zit in de huisvesting die gebreken vertoont, die alleen te verhelpen zijn door nieuwbouw of een andere accommodatie.

Beperking zit ook in de beperkte professionele educatieve ondersteuning, waardoor de gewenste variatie in het educatief aanbod minder kan zijn dan de in de ambitie is verwoord. Nieuw in de ambitie is de grotere nadruk op de toezichhoudende functie met educatieve toets. Dat houdt in: bezoekers wijzen op het waarom van de regels, op functie van het park, op educatieve spel mogelijkheden. Ook het professionaliseren van vrijwilligersbeleid, benaderen nieuwe samenwerkingspartners zoals bedrijven en uitvoeringskracht is nodig.

Huisvesting

De nieuwe huisvesting kan, als alles meezit, in 2027 gereed zijn. Tot die tijd zal er van de huidige accommodatie gebruik gemaakt moeten worden. De veiligheid is gegarandeerd en de hygiëne ook, maar de accommodaties zijn moeilijk te verwarmen 's winters en te koelen in de zomermaanden, akoestisch lastig en moeilijk toegankelijk voor gehandicapten. Een gehandicaptentoilet ontbreekt. Het aantal gewone toiletten is bij grotere bijeenkomsten onvoldoende.

Het Earthship valt planologisch onder de bestemming maatschappelijke doeleinden. Dat betekent dat commerciële uitbating niet is toegestaan. De toegestane horeca is para- commercieel en staat ten dienste van de hoofdfunctie: centrum voor natuur/milieu/duurzaamheid.

Medewerkers

De personeelsbezetting bestaat op dit moment uit:

1. Coördinator fulltime (1 FTE)
2. Educatief medewerker parttime (0,5 FTE)
3. Hovenier parttime (0,5 FTE)
4. Gastvrouw Earthship parttime (0,5 FTE)
5. Vraag om 2 extra parttime medewerkers voor 2025

Salariëring vindt plaats zonder cao, met ziektekostenverzekering, maar zonder pensioenvoorziening. De honorering is lager dan de cao welzijn. Het merendeel van de overuren kunnen niet gecompenseerd worden. De arbeidsvoorwaarden zijn vergeleken met de meeste andere werkgevers niet concurrerend en in sommige opzichten onder de maat (zo is er geen pensioenopbouw). Dat maakt het aantrekken van nieuwe medewerkers lastig.

Randvoorwaarden voor uitvoering deze ambitie 2025 -2030

1. Passende huisvesting
2. Sterke formatie inclusief goede arbeidsvoorwaarden: uitbreiding aantal uren educatie met 1 formatieplaats (½ groene educatie, ½ educatie algemeen).
3. Investeren in natuurlijk en avontuurlijk spelen (te beginnen met vlonderpad en waterspeelplaats). Deels door sponsoring te realiseren.
4. Beschikbaarheid van vrijwilligers, mogelijk gekoppeld aan specifieke tijdelijke projecten. Ook dit vraagt extra formatie.

